

31 | Technische resultaten

De varkenshouderij heeft gedurende de laatste drie decennia een indrukwekkende vooruitgang geboekt. In deze periode, waarin het totaal aantal varkens en het aantal varkens per bedrijf enorm is toegenomen, zijn de technische resultaten sterk verbeterd. In vergelijking met andere landbouwhuisdieren zijn zowel met de vermeerdering van vleesbiggen als met de vleesvarkenshouderij ongeëvenaarde resultaten bereikt. Bovendien nam het aantal zeugen per bedrijf in die periode eveneens sterk toe.

Op deze ontwikkelingen zijn meerdere factoren van invloed geweest. De basis voor deze resultaten is ongetwijfeld de verbetering geweest van de erfelijke aanleg voor de economisch belangrijke kenmerken. De introductie van nieuwe fokkerij- en selectietechnieken is mede bepalend geweest voor de positieve ontwikkelingen in de reproductie- en productie-eigenschappen.

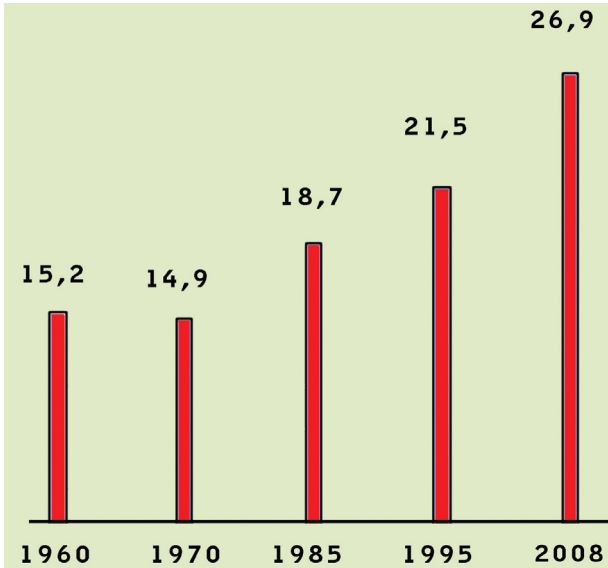
Ongetwijfeld vraagt verbetering van de erfelijke aanleg om milieu- en houderijomstandigheden, waarbij die aanleg tot zijn recht kan komen. Hierbij heeft de veevoedersector een belangrijke rol gespeeld. Het was en zal ook in de toekomst een opgave zijn de genetische trends in de reproductie- en productie-eigenschappen bij het ontwikkelen en samenstellen van de voeders op de voet te volgen.

De verbeterde huisvestingsystemen, een beter stalklimaat, het gezondheidsniveau, de veterinaire begeleiding en een betere hygiëne waren belangrijke voorwaarden voor het verhogen van de biggenproductie per zeug per jaar. Voor de technische resultaten van de vleesvarkens zijn de sterk verbeterde houderijomstandigheden eveneens bepalend geweest.

Van grote betekenis zijn managementprogramma's, die de varkenshouder steeds de actuele informatie verstrekken over het productieniveau van zijn dieren. Die programma's geven tevens aan op welke onderdelen bijgestuurd moet worden voor het behalen van optimale resultaten. Publicatie van de landelijke gemiddelden houdt de varkenshouders scherp. Zij kunnen de cijfers vergelijken met hun eigen resultaten.

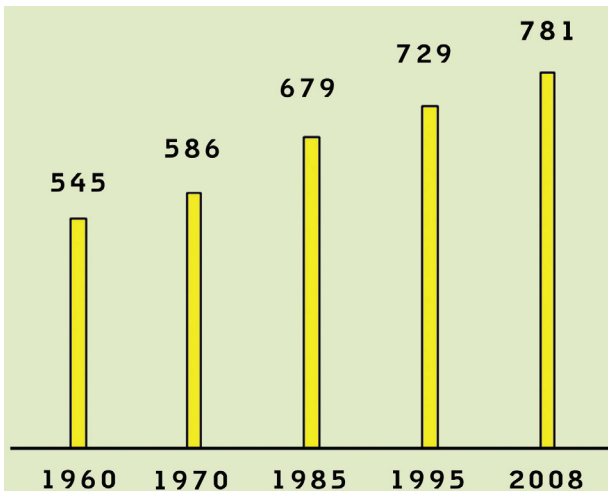
Ook de grootschalige deelname aan de ki mag niet uit het oog verloren worden. De bij ki noodzakelijke nauwkeurig uitgevoerde bronstcontrole en het gebruik van op kwaliteit gecontroleerd sperma met een goede houdbaarheid, geven immers een grote mate van bedrijfszekerheid.

De toename van het aantal grootgebrachte biggen is indrukwekkend. Deze vindt zijn oorzaak vooral in de toename van het aantal levend geboren biggen en het aantal worpen per zeug per jaar. Anderzijds heeft de varkenshouderij ook te maken gehad met slechte opbrengstprijzen en dierziekten. Veel vermeerderingsbedrijven bleken toen te klein en zagen zich genoodzaakt te stoppen. Dat gold ook voor bedrijven met matige technische resultaten of een te hoge kostprijs. Het wegvallen van deze bedrijven heeft eveneens een positieve uitwerking gehad op de technische resultaten in de varkenshouderij.

GEMIDDELD AANTAL GROOTGEBRACHTE BIGGEN PER ZEUG PER JAAR VANAF 1960

In de vleesvarkenshouderij zien we dezelfde tendens: ondanks de toename van het aantal varkens per bedrijf zijn de resultaten sterk verbeterd.

GEMIDDELTE GROEI VAN VLEESVARKENS IN GRAMMEN PER DIER PER DAG VANAF 1960

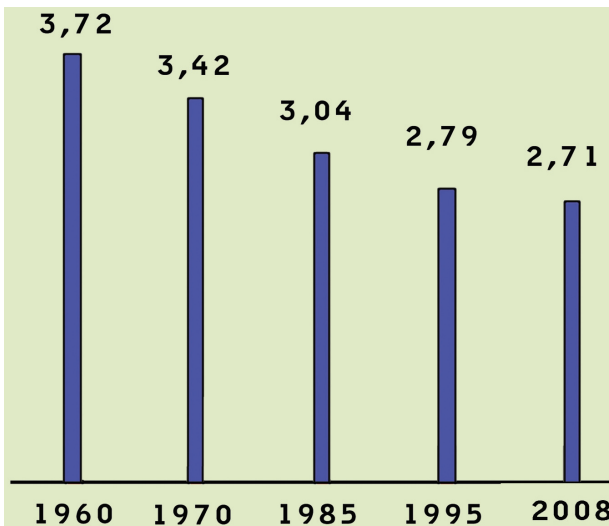
De groei per dag nam in de periode van 1960 tot 2008 met ruim 40% toe. Deze ontwikkeling is echter minder spectaculair dan de toename van het aantal biggen per zeug per jaar. De stijging van het aantal biggen per zeug per jaar zou van invloed kunnen zijn op de resultaten in de vleesvarkenshouderij. Want door die stijging zullen ongetwijfeld ook biggen in de mestrij zijn terecht gekomen, die

genotypisch het niveau van de beste biggen evenaren. Maar of ze ook phenotypisch van hetzelfde gehalte zijn, is zeer de vraag. Bovendien kan het verminderen van de hoeveelheid groeibevorderende middelen in het voer ook een remmende invloed hebben gehad op de groei per dag.

De voederconversie daalde in de periode van 1960 tot 2008 met 1,01 kg. Bij 90 kg groei komt dit neer op 91 kg voer. Ook bij dit productiekenmerk heeft de erfelijke aanleg een aanzienlijke invloed.

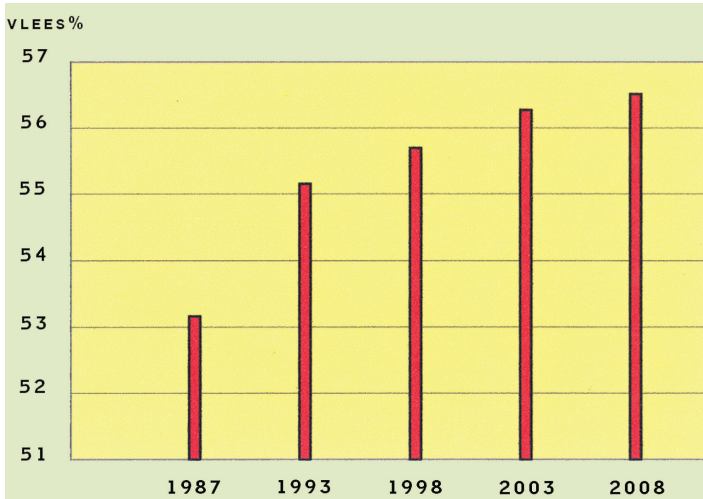
Vanaf 1985 tot 2008 is de daling met 0,33 kg minder spectaculair. Gedurende de laatste jaren lijken de groei en de voederconversie de verwachte genetische trend niet helemaal te volgen. Bovendien is het geslacht gewicht van de vleesvarkens gedurende de laatste jaren gestegen. Dus ook daarvan mag geen daling van de voederconversie verwacht worden.

De selectie van de vleesvarkenvaderdieren wordt wel aangescherpt. Zo zijn er bij de berenfokkers voerstations geplaatst, zodat de voederconversie per individuele beer kan worden vastgesteld. Op die manier is het mogelijk gericht te selecteren op het kenmerk voederconversie.

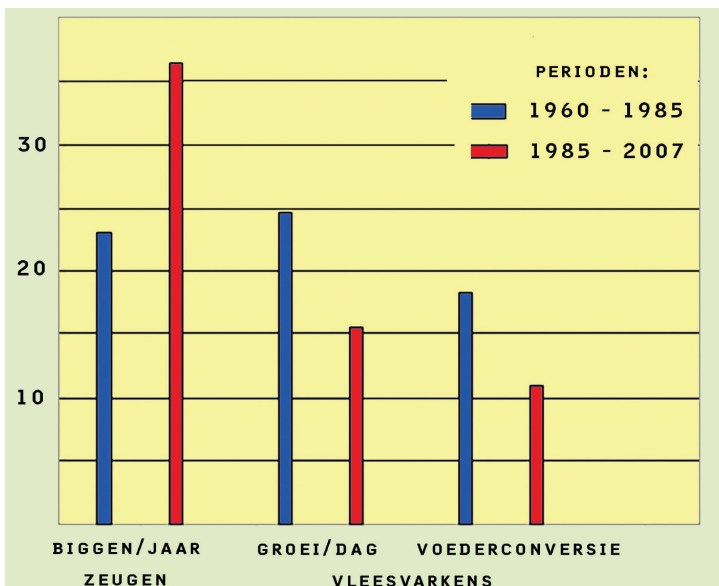
GEMIDDELDE VOEDERCONVERSIE VAN VLEESVARKENS IN KG VOER PER KG GROEI VANAF 1960

Een toename van het geslacht gewicht vraagt mogelijk ook een aanpassing van het selectiesysteem, namelijk het verlengen van de toetsperiode van de beren. Bij een snellere groei en een lagere voederconversie mag ook een hoger vleespercentage verwacht worden. Immers, vleesaanzet kost minder voer dan de aanzet van vet. Uit de resultaten van de varkensclassificatie blijkt, dat het vleespercentage van 1987 tot en met het eerste deel van 2008 steeg met 3,43%.

ONTWIKKELING VLEESPERCENTAGE VANAF 1987

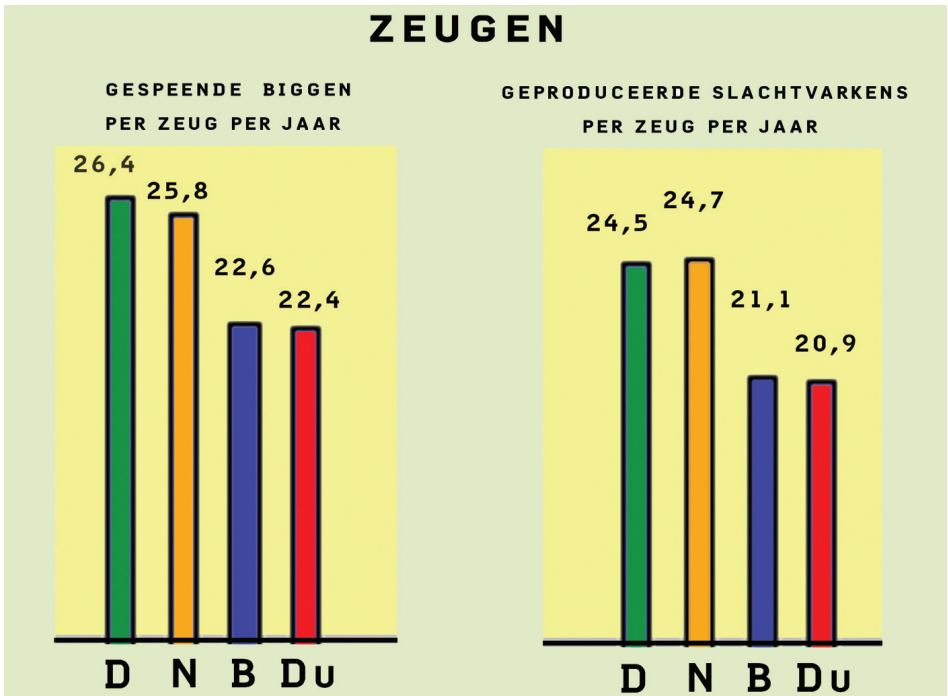
In de voorgaande grafiek is de ontwikkeling van het vleespercentage weergegeven vanaf de start van de meting in 1987. Vanaf 1995 is men ook de dikte van de rugspier en het vetpercentage gaan vastleggen. Vermeldenswaard is verder dat de spierdikte aanzienlijk is toegenomen en wel met 4,5 cm. Dit wijst er op dat de varkens duidelijk be vleesder zijn geworden. De afname van de spekdikte met 0,7 cm is minder spectaculair.

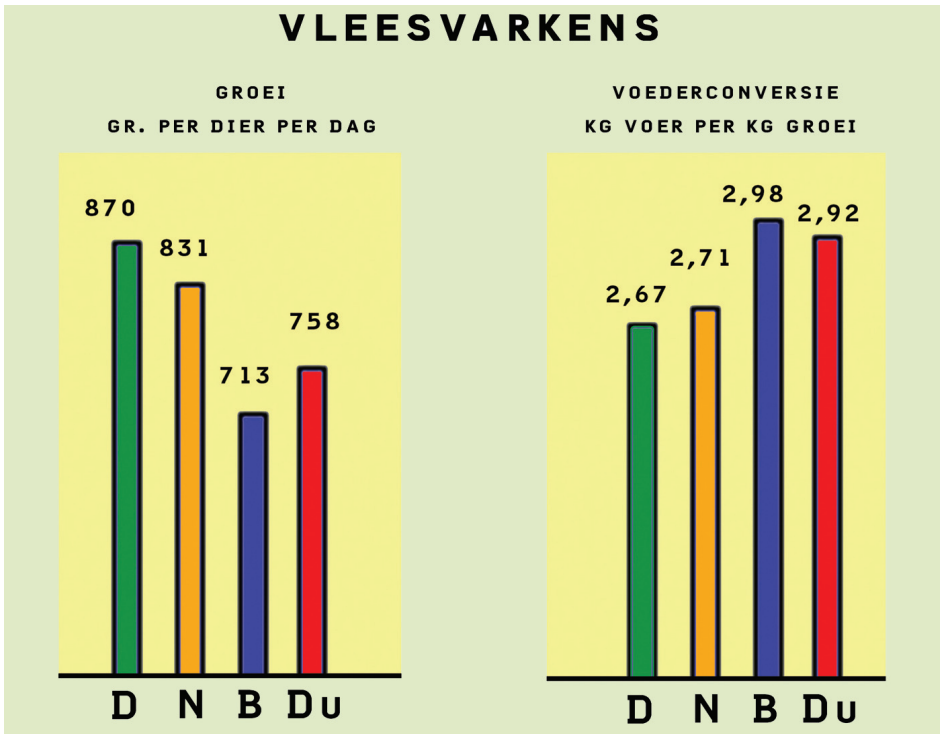

PROCENTUELE VERBETERING VAN DE BELANGRIJKSTE KENGETALLEN IN DE VERMEERDERING EN DE VLEESVARKENHOUDERIJ IN TWEE PERIODEN

De in dit hoofdstuk gepresenteerde grafieken met de belangrijkste kengetallen demonstreren nog eens duidelijk de indrukwekkende resultaten, die de varkenshouders met name in de laatste 20 jaar wisten te realiseren. Een belangrijke vraag is wel hoe de Nederlandse varkenshouderij in de toekomst om zal gaan met de mogelijkheden die voor handen zijn om de biggenproductie nog meer te laten stijgen en de efficiëntie bij de vleesvarkens nog verder te verhogen. In België en Duitsland worden nog steeds zeer vleesrijke en bespierde varkens gevraagd. Er is voorts een tendens naar een hoger geslacht gewicht. Om afzet te behouden zullen de vleesvarkens een concurrerende kwaliteit en kostprijs moeten hebben. Daarvoor is een hoge biggenproductie wel sterk bepalend. De vleeshoeveelheid is op korte termijn ook belangrijk, maar de consumenten moeten het vlees en de vleesproducten wel blijven waarderen. Daarvoor is productie van gezond en smakelijk vlees, zonder ongewenste toevoegingen en schadelijke residuen, noodzakelijk.

In november 2008 verscheen een boeiend rapport over de concurrentiekracht van de varkenshouderij in Denemarken, gepubliceerd door Danske Svineproduktion. Naast veel bedrijfseconomische informatie zijn in dit rapport de technische resultaten vermeld van een aantal EU-landen, Brazilië, Canada en de Verenigde Staten. In de volgende grafiek zijn uit dit rapport de technische resultaten over het jaar 2007 van Denemarken, België en Duitsland weergegeven en vergeleken met de Nederlandse.

VERGELIJKING TECHNISCHE RESULTATEN VAN EEN VIERTAL EU-LANDEN
D=DENEMARKE, N=NEDERLAND, B=BELGIË EN DU=DUITSLAND

Uit deze gegevens blijkt dat de Deense zeugen met het aantal gespeende biggen nog hoger scoren dan de Nederlandse. Het aantal geleverde slachtvarkens per zeug per jaar is in Nederland iets hoger, waaruit blijkt dat de sterftepercentages voor en na het spenen en tijdens de mestperiode in Nederland wat lager zijn. De Deense vleesvarkens groeien duidelijk beter, maar waren bij het slachten ruim 8 kg lichter en dat heeft enige invloed op de groei per dag. De Deense vleesvarkens behalen op de Duitse slachterijen een vleespercentage van 55,3. De Nederlandse vleesvarkens komen in Duitsland uit op 55,6% vlees en de Duitse op 56,4%. De Deense vleesvarkens stamden uit de kruising van een Duroc-beer gecombineerd met een LY-zeug. Aangenomen mag worden dat de Duitse vleesvarkens een Piétrain-beer als vader hadden en de Nederlandse voor een deel ook. Het percentage is echter niet bekend.

De productie aan kilo's geslacht gewicht per zeug per jaar in voornoemde landen is hierna weergegeven.

KG GEPRODUCEERD VARKENSVLEES / ZEUG / JAAR	
BELGIË	1.930 KG
DENEMARKE	2.030 KG
DUITSLAND	1.983 KG
NEDERLAND	2.245 KG

GEMIDDELDE PRODUCTIE VARKENSVLEES PER ZEUG PER JAAR
(AANTAL SLACHTVARKENS X GESLACHT GEWICHT)

In dit rapport komt de Nederlandse varkenshouderij er met de technische resultaten niet slecht af. De Deense zeugen lijken iets vruchtbaarder te zijn. De Deense vleesvarkens groeien ook beter. De Nederlandse varkens vertonen echter minder sterfte, waardoor het aantal afgeleverde vleesvarkens per zeug per jaar net iets hoger uitkomt. Duidelijk is in ieder geval dat Denemarken een geduchte concurrent is voor de Nederlandse varkenshouderij en dat ook wel blijft.

De Deense varkenshouderij heeft echter wel financieringsproblemen. Dit komt door het feit dat de financiering voor een groot gedeelte grondgebonden is. In Nederland is het rendement en de visie van de ondernemer de basis. Probleem voor de Deense varkenshouders is dat de waarde van de grond met de helft gedaald is, terwijl de rente sterk is gestegen. Hieruit zou geconcludeerd kunnen worden, dat de Nederlandse varkenshouderij er nog niet zo slecht voorstaat. Voor de export blijft het wel noodzakelijk met een goed en vooral betrouwbaar product op de markt te komen.

In de komende jaren zullen de Nederlandse varkenshouders nog flink moeten investeren, omdat de stallen in 2013 moeten voldoen aan strenge emissie- en welzijnseisen. Verder doet het toegenomen gebruik van antibiotica het imago van de sector en de betrouwbaarheid van vlees en vleesproducten geen goed. Resistentie tegen antibiotica bij de mens door consumptie van producten afkomstig uit de rundvee- en varkenshouderij is ongewenst en een probleem voor de humane geneeskunde. Het gebruik van antibiotica zal daarom een halt moeten worden toegeroepen.

Dat varkenshouders bij ziekenhuisopname bij voorbaat verdacht worden van een mrsa-besmetting is, al dan niet terecht, een smet op de sector. Voor de binnenlandse markt blijft het werken aan een hogere gezondheidsstatus en een beter imago dan ook een harde noodzaak.

Op de betere bedrijven blijkt al dat kwalitatief goed varkensvlees ook geproduceerd kan worden zonder antibiotica en andere groeistimulatoren. De fokkerij zal hier

eveneens op moeten inspelen. Het vasthouden aan de hoge biggenproductie is voor de kostprijsbeheersing noodzakelijk.

Het handhaven of nog verder verbeteren van de technische resultaten is alleen nog dan verantwoord, als dat gepaard gaat met zo weinig mogelijk kunstgrepen in de vorm van het gebruik van ondersteunende middelen, zoals antibiotica.

Varkens die minder zorg en arbeid vragen en daardoor een lagere kostprijs hebben, kunnen daaraan ook veel bijdragen. Het uitgangsmateriaal zal een erfelijke aanleg moeten hebben voor een goede gezondheid en gemakkelijk moeten produceren in de steeds groter wordende eenheden.